Ч. 206 Четвер 17 (29) вересня 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостввах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(З Ради державної. — До ситуациї. — Справа опозициї руских послів і жадане Русинів на поли шкільництва. — Дальші вибори до сойму на Буковині. — Драйфус, Естергази і Пікарт.)

Вчера по полудни відбуло ся засідане палати панів, на котрім президент палати кн. Віндішґрец присьвятив посмертну згадку бл. п. Цісаревій а відтак поставив внесене, щоби палата уповажнила президию зложити своє найглубше сочувство і вирази жалю Є. Вел. Цісареви. Відтак згадав президент насамперед помершого в маю Архікн. Леопольда а опісля і померших членів палати кард. Сембратовича, Айзельфельда і кн. Фр. Фалькенгайна.

По сїм відчитано письмо президента міністрів взиваюче палату до як найскоршого вибору депутациї квотової. На внесене ґр. Гогенварта палата ухвалила перевести той вибір як найскорше. Міністер справедливости предложив цїлий ряд розпоряджень цїлого кабінету в справі застановленя судів присяжних в західних повітах Галичини та подав до відомости Найв. санкцию закона о реґуляциї платнї урядників.

Президент міністрів подав до відомости, що президента висшого суду краєвого дра Краля покликано на заступника члена трибуналу державного. Президент міністрів звернув також увагу на то, що мандати всїх членів трибуналу державного вже скінчили ся і настала потреба нових виборів. На его внесене поручено комісиї правничій приготовити пропозициї так, щоби вибори могли відбути ся на найблизшім засїданю. Наконець приступлено до виборів стоячих на порядку дневнім. До депутациї квотової вибрано: дра Бера, Думбу, ґр. Монтекуккулї, ґр. Фрдр. Шенборна і бар. Сохора.

Як представляє ся теперішна ситуация в парляментї? — На разі і о скілько доси зачувати досить спокійно. На питанє, чи палата послів покаже ся здібною до мирної і успішної працї, поки що годї ще рішучо відповісти; то покаже ся аж по кількох дальших засїданях. Як тепер то можна лиш то сказати, що німецка опозиция мабуть постановила на якийсь час сидїти тихо. Bohemia орґан ческих Нїмцїв доносить іменно, що конференция проводирів лївиці ухвалила не ставити перешкоди першому читаню предложень угодових, але впрочім держати ся кріпко опозициї і в данїм случаю в неозначеній ще хвили, взяти ся до як найострійшої опозициї, щоби тим повалити шкідливу угоду.

Правиця, як здає ся, стоїть також досить сильно. О тім, щоби славяньско-християньский клюб, до котрого належать і рускі посли, мав перейти до опозициї не чувати. Специяльно же що-до руских послів, то мабуть і їх заповіджена опозиция мабуть не здійстнить ся. „Narod. Listy“ доносять іменно, що пос. Барвіньский предложив президентови міністрів ґр. Тунови жалї Русинів на несповнене особливо жадань на поли шкільництва. Ґр. Тун мав на то відповісти, що порозуміє ся з міністром просьвіти і що жаданя руских послів висказані в соймі будуть сповнені. Має то відносити ся до заведеня руской ґімназиї в Тернополи, до установленя лекторів при університетах у Львові і Кракові і до переведеня язикового рівноуправнення.

При виборах з міст і палат торговельних до сойму на Буковинї вибрано вчера в самих Чернівцях: бурмістра Кохановского і Ротта (нїмецкий лїберал); в Радівцях — Кіппера; в Серетї — Помпеґо; в Сучаві Де Льожа. Кандидати опозицийні всюди перепали. — З палат торговельних вибрані: Тіттінґер і Лянґенган. — О прокураторі фінансовім дрі Евгенїю де Вінява Зубрицкім, котрого вибрано з куриї громад сїльских з округа виборчого Заставна, доносить „Буковина“, що він єсть з роду Русином і признає ся до Русинів, однакож держав ся доси здалека від всякого руху полїтичного серед Русинів а навіть і здалека від руских товариств. Єсть то чоловік глубокого знаня правничого і хоч би лиш тим може стати ся пожиточним членом сойму.

Ревізия процесу Драйфуса, як вже звістно, ухвалена. Міністер справедливости Саріен, в виду того, що комісия, котра мала сю справу рішати, поділила ся на дві рівні части, з котрих одна була за, друга против ревізиї, не знав, що робити і як рішити ся. Остаточно вплинуло на него зізнанє Естергазого перед властителем анґлїйскої ґазети Observer котрому Естергази признав ся, що сфальшував звістне бордеро на жадане полковника Зандгера і Ганрі'го. На тій карточцї, званій по француски „бордеро“ був спис всїх тих тайних документів, які знаходили ся в руках нїмецкого ґенерального штабу, а котрі могли дістати ся там лиш через Драйфуса. Французкий штаб ґенеральний немав доказів на то, що Драйфус дїйстно видавав ті акти, мав о тім лиш моральне переконанє а доказ сфабрикував Естергази. — З Парижа доносять тепер, що трибунал касацийний зажадає звільнення Пікарта, позаяк він буде потрібний до вияснення справи Драйфуса.

---

7)

Чудеса сьвіта.

(Дальша серия).

(Дальше).

IV.

Місяць товариш нашої землї. — Віддаль місяця від землї. — Подорож до місяця. — Відміни або фази місяця.

„Коли Господь Бог сотворив землю, поклав рівночасно два великі сьвітила на небі: одно, сонце, щоби сьвітило людем в день, друге, місяць, щоби сьвітило в ночи“. Оттакими короткими словами передає нам біблія звістку про то велике чудо, котре з тої пори аж до наших часів проявляє ся правильно рік за роком, місяць за місяцем, день за днем, ніч за ночию, і дає нам можність що хвиля его оглядати та подивляти силу того, що его зробив. То велике сьвітло ночи, місяць, єсть тепер як раз на підновни, а послідного дня сего місяця засьвітить таки повним сьвітлом і дасть нам нагоду добре ему придивити ся. Отже скористаймо з тої нагоди. Дух чоловіка не вдоволяє ся повисшою короткою звісткою; він хотїв би знати навіть найглубші тайни божої сили і слїдить неутомимо за найдрібнїйшими еї проявами. Чим більше їх розслїджує, чим більше старає ся їх поняти, тим більше зближуєсь до того, котрого всемогучість поставила чоловіка серед чудес сьвіта і позволила ему бодай трошки відхиляти заслону з того, що в остаточних своїх границях і цїлях єсть і позістане для него невідгаданою загадкою.

Місяць, то вірний товариш нашої землї, він звязаний нерозлучно в нею; то нїби кість з еї кости, кров з еї крови. То тихий, мовчаливий сьвідок долї і недолї, радости і смутку тих, що звуть ся людьми на земли; він нїби зріс ся з ними, єсть нїби частию з них. Єго спокійне, лагідне сьвітло спускає нїби мир на землю і еї людий, родить ніжне чувство та вспокоює душу і око, подражнене яскравим, сильним сьвітлом сонця. Місяць в повни, то нїби лице чоловіка, що весело до нас усьміхає ся. Між зьвіздами на небі він для одних нїби пастир серед безчисленного стада овець, для других вожд серед безчисленного войска; він невичерпаним жерелом для поетів, найвірнїйшим приятелем і дорадником залюблених. Коли-ж у нас бодай раз в житю не приходили на гадку слова звістної піснї до місяця:

„Ой місяцю, місяченьку, ой місяцю князю,
Скажи менї щиру правду, із ким я ся звяжу!“

Ба, не досить того; місяць то ще й місце, де після нашої повірки знаходять ся душі померших, що не могли дістати ся до неба, а якимсь щасливим і дивним случаєм видобули ся з пекла. Кому-ж не звістна та казка про коваля, що видобувшись з пекла, виніс звідтам в своїм шкірянім фартусї кілька пригорщів шкварків, котрих набрав по дорозї з кітлів? То були ті грішні душі, котрі він виніс на місяць, а з котрих там поробили ся вівцї. Коваль і до нинї їх там пасе.

Хто колись слухав сеї казки, або хто лиш довше споглядав на місяць, як він нїби пливе по небі, того певно брала нераз охота дістати ся на то велике сьвітило попад нами, котре прецї, бодай на око, не дуже далеко від нашої землї. То правда; місяць не дуже далеко від нас, бо всего лиш около 50.000 миль, або 385.000 кільометрів, отже 9 до 10 разів так далеко як великий обем нашої землї. Може бути що люди були би вже давно туди дістали ся, коби лиш не одна перешкода, а іменно та, що там в просторі сьвітовім нема воздуха і ми би не могли дихати. А всеж-таки спробуймо бодай в гадцї поїхати на місяць.

Але чим би їхати до місяця? Може поспішним поїздом? Той робить на годину 70 кільометрів. Коли так, то заїдемо до місяця за 229 днїв, рахуючи день по 24 годин. Коли-ж би ми вибрали ся в дорогу почтовим возом, котрий на день робить що найбільше 200 кільометрів, то ми стали би на місяци аж за 5 лїт і більше менше 110 днїв. Але що до місяця нема анї мурованого гостинця, анї нема відповідних возів, то хиба би найлїпше їхати бальоном. Бальон робить при догіднім вітрі 5 метрів на секунду; в такім случаю треба би

Новинки.

Львів дня 28-го вересня 1898.

— **Поминальне богослужене за упокій бл. п. Цїсаревої Елисавети** відбуде ся по мисли рішеня головного видїлу товариства „Просьвіта“ на засїданю з дня 1 (13) вересня с. р., в четвер 17 (29) вересня с. р. о 10-ій годинї перед полуднем в церкви Успенія Пресьвятої Дїви у Львові. Головний видїл сего товариства запрошує на се богослужене всї Видїли і членів львівских народно-руских товариств.

— **Уневажнене ухвали львівскої ради міскої.** Gazeta Lwowska пише: „П. Намістник увідомлений президентом міста Львова, що на засїданю ради міскої з дня 22 с. м. запала ухвала в справі стану виїмкового, зажадав по мисли зазначених у віддїлї VII статута міста Львова прав правительства до нагляду над громадою, удїленя відпису тої ухвали, по чім видав до президента м. Львова рескрипт такого змісту: На засїданю ради міскої з дня 22 вересня с. р. запала слїдуюча ухвала: „Репрезентация кор. стол. м. Львова висказує пересьвідчене, що дальше задержане стану виїмкового в діткнених ним 33 повітах є непотрібне, законами неузасаднене, та що его для добра краю і его мешканцїв без проволоки знести належить. Репрезентация кор. стол. м. Львова уповажняє п. президента, щоби в короткій дорозї подав сесю ухвалу п. Намістникови“. Позаяк згадана ухвала ради міскої як що-до форми так і змісту виходить по-за правний обсяг дїланя ради, зачеркнений у першій части віддїлу IV. статута кор. стол. м. Львова. а неменше по-за управнене, котре з титулу загальних прав горожаньских, іменно права вношеня петиций або заяви своєї гадки (артикули 11 і 13 закона основного з 21 грудня 1867 ч. 142 В. з. д. о загальних правах горожан держави) радї міскій могло би бути признане, тому відповідно до мого обовязку, зазначеного § 108 статута, забороняю виконаня тої ухвали і відпис витягу з протоколу ради звертаю. Поручаю Впов. п. президентови зміст сего рескрипту подати до відомости ради міскої. Против сего рішеня служить право рекурсу до вис. ц. к. мінїстерства справ внутрішних, котрий в часї чотирох тижднїв на руки ц. к. намістництва внести вільно. *Пінїньский* в. р.

— **З'їзд педаґоґів.** В днях 25. і 26. с. м. відбув ся у Львові XXXII. з'їзд польского товариства педагоґічного. В недїлю, по торжествених богослуженях в лат. катедрі і волоскій церкві зібрало ся в полудне в ратушевій сали понад 300 участників. Явили ся також пп.: Намістник, краєвий Маршалок, вірменьский епископ і инші. Повитане іменем міста виголосив президент др. Малаховский, а відповів єму предсїдатель зборів інспектор Токарский. По відсьпіваню кантати хором з ґалериї, почали ся наради товариства. Порушено справу утвореня запомогового фонду для вдів і сиріт по народних учителях та справу доповняючої науки при женьских школах видїлових. Вечером того дня відбув ся в міским касинї спільний банкет. Слїдуючого дня др. Кароль Фалькевич держав обширний реферат о доповняючій науцї в школах низшого типу і закінчив між иньшим жаданем, внести до Сойму петицию: 1) о рішучий заказ будованя шкіл без відповідних шкільних огородів, 2) о управильнене часу доповняючої науки і визначене за єї удїлюване відповідної винагороди, 3) завести відповідні видавництва для доповняючих курсів, 4) зібрати дати що-до заведеня курсів для анальфабетів в тих громадах, де нема шкіл, а де они стоять без науки, засновувати як найбільше число курсів. Внесеня референта принято і переказано головному зарядови до полагодженя. З дальших ухвал з'їзду заслугують на увагу: внести до Сойму поновну петицию з жаданем зрівнаня учительских плат з пенсиями державних урядників трех найнизших кляс ранґи, а тимчасом, заким ся реґуляция наступить, має шкільна Рада краєва виєднати в Соймі сустентацийний додаток в квотї 100 зр.; внести петицию до шкільної ради краєвої о признане учителям одноклясових шкіл додатку до платнї за управительство в квотї 50 зр., управителям шкіл більшеклясових в квотї 100 зр., а управителям шкіл 5 і 6-клясових в квотї 200 зр.; домагати ся зниженя лїт служби учителїв з 40 на 35 лїт; віднести ся до одвітних властий з просьбою, щоби кожда школа без виїмки одержала належний їй морґ поля; домагати ся підвисшеня додатків за науку доповняючу. зрівнаня пенсиї для вдів по учителях з пенсиями вдів по урядниках трох найнизших ранґ, а також щоб учитель управляючий міг самостійно орудувати павшалїями, призначеними на удержане школи в чистотї. На місце уступившого добровільно голови товариства п. Станислава Щепановского вибрано президента міста Львова др. Малаховского а его заступником львівского інспектора п. Тому Токарского.

— **Підмоги на будову доріг.** В краєвім буджетї на 1898 рік призначив Сойм до розпорядимости Видїлу краєвого квоту 390.000 зр. на підмоги для повітів і громад на будову доріг в краю. Відтак ухвалив Сойм, що по санкционованю закона о боніфікациї з галицкого фонду пропінацийного в користь фонду краєвого, буде міг Видїл краєвий видати в 1898 роцї 25.000 зр. на підмоги для доріг і 20.000 зр. на фонд позичковий дороговий. Отже згаданий закон одержав вже цїсарску санкцию і з тої причини Видїл краєвий міг признати дальші підмоги на будову доріг. Ті підмоги одержали між иншими видїли повітові: Бучач на дорогу Нижнїв-Язловець 5000 зр., Добромиль на дорогу Коростно-Кузьмина 4000 зр., Ярослав на дорогу Переворск-Бистровицї 4000 зр., на дорогу Сїнява-Майдан 3000 зр., Калуш на дорогу Калуш-Ясенїв 3000 зр., Львів на дорогу в Збоисках 3000 зр., Мостиска на дорогу Мостиска-Гусаків-Пакість 2000 зр., Рогатин на дорогу Рогатин-Черче 1164 зр., Старемісто на дорогу Лаврів-Мшанець 2000 зр., Теребовля на дорогу Янів-Кобиловолоки 3000 зр. і Збараж на дорогу до Підволочиск і Березовицї 3815 зр.

— **Видїл товариства „Руска Бесїда“ у Львові** постановив видавати *„Руску драматичну Бібліотеку“* іменно для читалень і аматорских представлень. В тих днях вийде I-ий випуск. Сей випуск буде містити в собі „Наталку Полтавку“ Котляревского і буде виданем ювілейним в 100-ті роковини українсько-рускої лїтератури. Крім самої драматичної штуки буде в сїм випуску портрет Котляревского, вступ і обясненя незрозумілих слів. Надто прилучені будуть до книжки ноти музикальні до пісень, що находять ся в драмі.

— **Загальні збори річні товариства Руслан**, що опікує ся бідною молодежию рускої ґімназиї у Львові, відбудуть сяві второк дня 4 жовтня б. р. о годинї 10-ій перед полуднем в сали кл. VII, (на 2 поверсї) ц. к. академ. ґімназиї зі звичайним дневним порядком.

— **Пригоди у Львові.** Один ґімназияльний студент у Львові вийшов оногди вечером на Замкову гору на прохід. Нараз обскочило его кількох волоцюгів і зачали окладати кіями, а відтак струтили его в спадистий діл, наслїдком чого хлопця облила кров. Лише случайно найшли его якісь прохожі і відставили до ратункової стациї, де стверджено великий уплив крови і потрясене мозку. Хлопця напів непритомного відставлено до шпиталю, де его житю грозить велика небезпечність. — На улици Клепарівскій напало кількох драбів на Станислава Крижановского, котрий повертав з відпусту з Голоска, і пробили єму палицею, закінченою острим гвоздем, плечі коло лївої лопатки і голову в околици правого уха. Драби поутїкали, а Крижановского заосмотрила ратункова стация. — В наслїдок цїлковитого браку средств до житя постановив оногди 73-лїтний муляр Шимон Шер при ул. Замарстинівскій відобрати собі житє. В тій цїли пхнув себе двічи ножем в груди. В цїлком безнадійнім станї відвезла его ратункова стация до шпиталю.

— **Нова церков** з твердого матеріялу буде будовати ся в Стенятинї, сокальского повіта коштом 20.600 зр. Будова буде віддана підприємцеви,

---

нам їхати півтретя року. Але й нудна би то була дорога, бо анї на право анї на лїво нема нічого, на чім би могло око спочити; нема нїгде нїякої стациї. Вихор, що правда, міг би прискорити ту дорогу дуже значно, бо він робить 20 до 30 метрів на секунду. Таким вихром могли би ми заїхати на місяць за 220 до 150 днів. Але яка би то була їзда! Можна собі легко уявити, коли придивимо ся, як вихор вхопить листочок або яке стебло та зачне его нести сьвітами. Лишав би ся нам ще один спосіб — їхати верхом на проміню сьвітла; оно доходить від сонця до нас за 8 мінут і 18 секунд а від нас до місяця потребувало би несповна півтора секунди (1·4 сек.) Але хто годен показати тої штуки та вчепити ся проміня сьвітла?

Отже найскорше ще можна би їхати бальоном. Ба, але треба би добре їхати, щоби не збити ся з дороги і не заблукати ся в безмежнім просторі сьвітовім, бо можна би остаточно і землю і місяць стратити з очий. Та не досить ще того; треба би якось так виміркувати і час і скорість їзди і дорогу, щоби як-раз з землї виїхати на місяць, бо треба мати то на увазї, що земля і місяць не два береги моря, котрі стоять неподвижно проти себе. Земля жене по дорозї доокола сонця з такою скорости, що робить на день звиш півтретя мілїона кільометрів, отже летить скорше як найскорша куля з нашої армати. Місяць, що правда, держить ся разом з землею на сїй дорозї, але він знов танцює доокола неї заєдно великими викрутасами — як то і длячого, побачимо пізнїйше — отже годї би нам его здогонити. Але ще одна дуже важна річ: чим наповнити наш бальон так, щоби він заєдно летїв від землї кудись в далекий простір до місяця? На то способу нема. А чим би ми дихали вилетївши з воздуха нашої землї? Хиба би нам забирати сей воздух з собою; але як і в чім? Отже й бальоном годї їхати до місяця. Був би ще лиш один спосіб: треба би придумати якусь таку силу, котра би кинула нас так сильно в гору, що й притягаюча сила землї не могла би нас вже здержати при земли. Обраховано, що тота сила, котра би могла перемочи притягаючу силу землї, повинна би бути так велика, щоби могла наш бальон зараз в першій секундї підкинути на 300 кільометрів або 40 миль в гору. Ну, сорок миль в однїй секундї, так далеко, як н. пр. зі Львова до Глїбокої за Чернівцями, то чей страшенна сила, така сила, якої ми на земли не маємо, а котра би нас в тій же хвили могла на дрібні кусні розірвати.

Але нехай би й знайшла ся така сила та підкинула нас в гору аж до місяця. Ми летїли би тогди що раз близше і близше до місяця, де вже зачинає ся притягаюча сила місяця. Тогди, крім тої сили, з якою би ми летїли, тягнула би нас ще й сила місяця. Остаточно впали би ми на місяць з такою силою, що знов могли би розсипати ся на самім місяци в дрібні кусні. Отже чи сяк, чи так, есть для нас річ неможлива дістати ся на місяць і ми змушені держати ся нашої землї та лиш звідси можемо слїдити за нерозлучним єї товаришем. Подивім же ся, звідси як нам представляє ся місяць.

Місяць впадає нам в очи не лиш своєю величиною, але ще далеко більше своїми правильними відмінами. Нема на сьвітї народу, котрий би на ті відміни або фази не звернув колись своєї уваги і з потреби чи забобонности не приписував їм великого значіня.

Коли глянемо в сих днях вечером на місяць, побачимо, що він вже майже зовсїм став круглий; лиш ще малесенька его частинка з лївого боку, від всходу, як би дрібку була зрізана; в пятницю стане він вже в п о в н и, значить ся, буде так круглий, як би цїлий кружок. Він тогди в своїй дорозї доокола землї стоїть як-раз проти сонця, оно его тогди вповнї осьвітляє до половини. Під ту пору не можна місяця видїти рівночасно з сонцем, поминувши хиба ту обставину, що внаслїдок заломуваня проміня сьвітла, можемо місяць видїти на хвильку скорше, заким він зійде, а сонце можемо ще тогди через хвильку видїти, коли оно дійстно вже зайшло. Впрочім місяць в повни не сходить ся рівночасно з сонцем на небі.

За кілька днів по повни кружок місяця з одного боку зачинає зменшати ся, нїби пласне, виглядає так, як би хтось его з одного боку зрізував щораз дальше. Той нїби зрізаний бік есть тогди темний, ми его не видимо; видко лиш границю осьвітленого місяця і она есть тогди більше вигнутим каблуком, як той каблук місяця, що звернений до сонця, словом, місяць не есть вже зовсїм круглий. Рівночасно видимо, що місяць підходить що раз близше до сонця і его можемо вже рівночасно видїти з сонцем на небі іменно же з рана. Той бік місяця, що відвернений від сонця і нїби зразу творить ширший каблук, зачинає поволи малїти, і наконець витягає ся в просту лїнію. Мі-

котрий має явити ся в стенятиньскім церковнім комітеті. Справою будови нової церкви займає ся місцевий парох о. декан Йосиф Яюс.

— **Убийство.** Минувшого місяця сповнено в Болехові страшне убийство на римарю Берналю. Невислїджений доси злочинник, після оречення лїкарів, задав ему в часї сну смертельний удар сокирою в скрань. Берналь був безженним, числив около 40 лїт і був властителем реальности. — В тім же містї пропінацийний візник, їдучи скоро на зелїзницю, переїхав на смерть пятилїтну дївчину.

— **Помер** в Харкові Іван Мороз, один з лїпших руских сценїчних артистів, директор театральної трупи, дня 12-го вересня с. р. в 29-ім роцї житя. Покійний полишив вдову, звістну в Галичинї артистку Фіцнерівну і одну дитину.

Штука, наука і лїтература.

— **Учителя** ч. 18 містить: Посмертну згадку о бл. п. Цїсаревій Єлисаветї; — продовжене „Заміток до науки руской мови в середних школах“ дра Мих. Пачовского; — продовжене статї „Один день в американьских школах“; — вісти з руской школи видїлової і оповіщене про іспит з жіночих робіт ручних в семинарнї в Сокали.

Телеґрами.

Відень 28 вересня. Є. Вел. Цїсар виїхав вчера о 1 год. 30 мін. до Вальзе на кількаденний побут.

Ґрац 28 вересня. При виборах до ради громадскої вибрані з другого округа виборчого всї кандидати нїмецкого комітету.

Рим 28 вересня. Після Tribun-и відбуде ся дня 14 жовтня стріча нїмецкого цїсаря з королем італїяньским у Венецнї.

Париж 28 вересня. На вчерашній радї мінїстрів під проводом Фора, відчитав Саріен письмо до ґен. прокуратора завзиваюче его приступити до ревізиї процесу Драйфуса. Дальше відчитав мінїстер справедливости окружник до всїх прокураторів державних, завзиваючи їх, щоби они виступали остро проти всїх нападий на армію.

Константинополь 28 вересня. Чотири держави постановили завізвати Порту, щоби она відкликала своє войско з Крети; за то обовязують ся тї держави боронити житя і майна магометан на Кретї.

Господарство, промисл і торговля.

Курс львівский.

Дня 28 вересня 1898.	платять	жадають
I. Акциї за штуку	зр. кр.	зр. кр.
Банку гіпот. гал. по 200 зр. . . .	376·—	386·—
Банку кред. гал. по 200 зр. . .	200·—	210·—
Зелїз. Львів-Чернів.-Яси	292·—	295·—
Акциї гарбарнї Ряшів	205·—	212·—
Акциї фабр. Липиньского в Сяноку.	260·—	265·—
II. Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. 4% корон	96.50	97·20
Банку гіпот. 5% преміов.	110·30	111·—
Банку гіпот. 4 1/2%	100·20	100·90
4 2/2% листи застав. Банку краєв.	100.80	101·50
4% листи застав. Банку краєв. .	98·—	98·70
Листи застав. Тов. кред. 4% . .	97·50	98·20
„ „ 4% льос. в 41 лїт.	97·70	98·40
„ „ 4% льос. в 56 лїт.	96·—	96·70
III. Облїґи за 100 зр.		
Пропінацийні гал.	97·50	98·20
Облїґи ком. Банку кр. 5% II ем.	102·30	—·—
„ „ „ „ 4 1/2%	100·50	101·20
Зелїз. льокаль. „ 4% по 200 кор.	97·50	98·20
Позичка краєв. з 1873 по 6%	103·—	—·—
„ „ 4% по 200 кор.	97·50	98·20
„ м. Львова 4% по 200 кор.	95·60	96·30
IV. Льоси.		
Міста Кракова	26·50	28·50
Міста Станиславова	50·—	—·—
Австр. червон. хреста (Курс віденьский)	19·50	20·25
Угорскі черв. хреста (Курс віденьский)	10·35	11·35
Італ. черв. хреста (Курс віденьский)	11·—	12·—
Архікн. Рудольфа (Курс віденьский)	26·—	27·—
Базилїка (Курс віденьский)	6·70	7·—
Joszif (Курс віденьский)	3·70	4·40
Сербскі табакові (Курс віденьский)	4·25	5·25
V. Монети.		
Дукат цїсарский	5·61	5·71
Рубель паперовий	1·27	1·28
100 марок нїмецких	58·60	59·—
Доляр америк.	2·40	2·50

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** оповіщує: Стацию Льохав, лежачу при шляху Інсбрук-Лїндав отвирає ся з днем 20 вересня с. р. для загального руху.

Торг збіжевий.

Львів дня 28-го вересня: Пшениця 8·35 до 8·65 зр.; жито 6·75 до 7·—; ячмінь броварний 5·50 до 6·—; ячмінь пашний 5·— до 5·50 овес 5·70 до 6·—; ріпак 11·20 до 11·40; горох 6·50 до 8·50; вика 0·— до 0·—; насїнє льняне —·— до —·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 0·— до 0·—; гречка 8·50 до 9·—; конюшина червона галицка 42·— до 48·—; шведска —·— до —·—; біла 35·— до 40·—; тимотка —·— до —·— ганиж —·— до —·—; кукуруза стара 5·20 до 5·40; нова —·— до —·—; хміль —·— до —·—.

Надіслане.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

сяць виглядає тогди зовсім так, як би хтось перерізав его на половину і кажемо, що то єсть послїдна чверть (або з латиньска „послїдна квадратура“). Не значить то, що з місяця видимо тогди лиш четвертину, але що він тогди в своїй дорозї доокола землї прийшов до послїдної четвертини.

Від сеї пори зачинає той нїби зрізаний місяць знов зміняти ся. В послїдній чверти була границя межи осьвітленою а темною частию місяця простою лїнією; тепер зачинає ся она знов вигинати в каблук, але вже до середини, так, як би хтось місяць вже не зрізував зверха, але вирізував, вижолоблював із середини. З него робить ся щораз вузший серпок, відвернений своїми рогами від сонця на право. Наконець той серпок щезає зовсїм, бо місяць для нас тогди рівночасно з сонцем всходить і заходить; він обернений до нас своєю неосьвітленою стороною і ми его не видимо, кажемо тогди, що єсть нів, або що настає новий місяць.

За кілька днів по нову, по заходї сонця показує ся новий місяць в видї серпа на небі, але вже звернений рогами в противну сторону від сонця, на лїво; границя межи осьвітленою а темною частию місяця стає щораз більша, місяць росте і наконець стає як раз до половини видний на небі. Кажемо тогди, що то перша чверть або перша квадратура.

Сї відміни або фази місяця можемо собі уявити слїдуючим способом: Подумаймо собі десь досить далеко від нас засьвічену трохи в горі ясну лямпу. Возьмім велику білу кулю до рук і станьмо з нею против лямпи: лямпа то сонце; ми то земля, а біла куля в нашій руцї то місяць. Коли станемо з витягненою трохи в гору рукою, в котрій держимо кулю, як-раз проти лямпи, то тота часть кулї, що обернена до нас буде темна, значить ся, місяця не видимо, єсть нів. Обертаймо тепер кулю на лїво доокола себе. Скоро єї лиш трохи дальше обернемо, побачимо вже, що часть з неї, котра для нас була доси темна, отже невидна, заяснїє перед нами; то нїби новий місяць, котрий зачинає рости і звернений рогами на лїво, на всхід від сонця (= лямпи). Він має тогди вид оберненої букви „C“ (Ɔ); тогди зачала ся перша чверть. Коли руку з кулею витягнемо просто від себе на лїво, побачимо, що з тої половини кулї, що обернена до нас, буде тогди як раз половина ясна а половина темна. Тогди куля (місяць) зробила як раз чверть дороги, отже станула в першій чверти. Коли ще дальше обернемо кулю позад себе, так, щоби она станула зовсїм проти лямпи, то цїла половина кулї, що обернена до нас буде ясна. То єсть повня. Обертаючи кулю дальше доокола себе (треба взяти вже в праву руку) побачимо, що як перед тим з лївого боку так тепер з правого буде часть єї осьвітлена і що почнаючи від повні сьвітло на тій половинї, що обернена до нас, буде щораз більше малїти, чим близше до того місця де був нів.

(Дальше буде).

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).